

İKTİSAT TEORİSİ

- Bir zaman boyutuna bağılı olmadan ifade edilebilen değişkenlere stok değişken denir.
- Bir ekonomik sistemdeki bütün değişkenlerin değişebileceği zaman dilimine uzun dönem denir.
- Pasta sayısı: 0 1 2 3 4 5, Toplam fayda: 0 12 21 28 33 36 ise 5.dilim pastanın tüketiciye sağladığı marjinal fayda 3 tür. Marjinal fayda: 0 12 9 7 5 3
- Bir malın fiyatını belirleyen temel faktörler arz ve taleptir.
- Eş fayda eğrisi üzerinde B(4,8), C(8,4) iken tüketici B noktasından C noktasına geçerken et ile ekmek arasındaki marjinal ikame oranı 1 dir. $(8-4)/(8-4)=1$
- Tüketicinin gelirinin değişmesi durumunda ulaşabileceği yeni tüketici denge noktalarını gösteren eğriye gelir-tüketim eğrisi adı verilir.
- Değişken girdi miktarı 8, toplam fiziki ürün 120 birim iken, değişken girdi miktarı 12'ye çıkarıldığında toplam fiziki ürün 160 oluyorsa marjinal fiziki ürün $40/4=10$ bulunur. $160-120=40$
 $12-8=4$
- Toplam fiziki ürünün maksimum olduğu noktada marjinal fiziki ürün sıfırdır.
- Üretim için sadece iki girdinin kullanıldığı ve bu iki girdinin de değişken olduğu durumda, aynı toplam ürün miktarını sağlamaya imkan verecek girdi

bileşimlerinin geometrik yerlerini birleştiren eğrilere eş ürün eğrisi denir.

- **Eş ürün eğrilerinin özelliklerinden biri orijine göre dış bükey olmalarıdır.**
- **Talep eğrisinin yer değiştirmesinin nedenleri: Tüketicinin zevk ve tercihlerinin değişmesi, Tüketicinin gelirinin artması, Tamamlayıcı mal fiyatlarının yükselmesi, İkame malları fiyatlarının düşmesi.**
- **Tüketiciler belirli bir ihtiyaçlarını karşılarken, birbirlerinin yerine kullanılabilen mallara ikame malı denir.**
- **Üretim faktörlerinin fiyatlarının düşmesi, bir malın arz eğrisinin sağa doğru kaymasına neden olur.**
- **Alıcıların, satıcıların, mal ve hizmetler ile üretim faktörlerinin hiçbir ek maliyete katlanmadan tam bir hareket serbestliğine sahip olmaları tam rekabet piyasası özelliklerinden mobilitayı ifade eder.**
- **Örümcek Ağı Teoremine göre, herhangi bir nedenle piyasa dengesi bozulduğunda, gittikçe dengeye yönelen dalgalanmalar sonucu piyasa dengesinin kendiliğinden oluşması talep eğrisi arz eğrisinden daha yatıksa sözkonusudur.**
- **King Kanununa göre, tarım sektöründe çok ürün elde edilen yıllarda satış hasılatının azalmasının nedeni tarım ürünleri talep esnekliğinin 1 'den küçük olması.**

- **Bir firmanın üretim ölçeğinin büyümesi:**
Hem hammadde hem de mamul madde taşınması için yapılacak giderlerin azalmasına
Birim başına düşen yönetim giderlerinin azalmasına
İşçiler arasındaki iş bölümü ve uzmanlaşmanın artmasına
Sabit faktör giderlerindeki artışın, üretim ölçeğindeki artışın altında kalmasına neden olur.
- **Hammadde harcamaları değişir maliyettir.**
- **Tam rekabet piyasasında bir firmanın kapanma noktasını**
Ortalama değişir maliyet=Fiyat gösterir.
- **Tam rekabet piyasasında marjinal gelir fiyata eşittir.**
- **Oligopolcu firmaların ürettiği mallar birbirlerini ikame edebilen mallarsa ortaya çıkan piyasa türüne noksan oligopol denir.**
- **Birden fazla sayıda firma tarafından üretilen ve birbirlerini büyük ölçüde veya tam olarak ikame eden bazı malların, birbirinden farklı ya da farklıymış gibi gösterilmesi sonucu her firmanın belirli bir alıcı kitlesine sahip olabildiği piyasalara teknelci rekabet denir.**
- **Arz esnekliğinin sıfır (minimum) olduğu durumda ekonomik rant maksimumdur.**
- **Bir maldan bir birim daha fazla üretmek için öteki malın üretiminden ne kadar fedakarlık etmek gerektiğini gösteren orana marjinal dönüşüm oranı**

denir.

- Hiç kimsenin refahını azaltmaksızın bazı bireylerin refahını artıran her türlü değişikliğin toplum refahını artırması pareto optimalite kriterini ifade eder.
- Tüm ekonomik birimlerin kendi çıkarlarını maksimize etmek için uğraşmaları homo economicus ekonomi bilimi varsayımıdır.
- Eş marjinal fayda ilkesi varsayımları: Belirli dönemde piyasadaki tüm mal ve hizmetlerin fiyatının sabit olduğu, Tüketicinin incelenen dönemdeki gelirinin sabit olduğu, Tüketicinin kendisine en yüksek faydayı sağlayacak mal demetini seçtiği, Tüketicinin her mal ve hizmetin marjinal faydasını bildiği,
- Toplam fiziki ürünün maksimum olduğu noktada marjinal fiziki ürün sıfırdır.
- Denge fiyatı 70 TL iken herhangi bir malı 135 TL'den almaya razı olan bir tüketicinin sağlayacağı tüketici rantı 65 TL'dir. $135-70=65$
- Herhangi bir malın talep miktarı arttığında, arzında da aynı miktarda bir azalış meydana gelirse piyasa fiyatı yükselir.
- Bir piyasada herhangi bir malın talebinin arzından fazla olması durumunda ortaya çıkan talep fazlasının, fiyatları enflasyonist baskı yaratacak ölçüde artırmasını önlemek amacıyla devletin ekonomiye müdahale ederek söz konusu malın

fiyatını yasalarla sınırlamasına tavan fiyat uygulaması denir.

- **Tam rekabet piyasasındaki bir firmanın toplam gelirinin toplam maliyetine eşit olduğu durumda firma başabaş noktasındadır.**
- **Tekel piyasasındaki bir firmanın ürettiği mallara ilişkin fiyat farklılaştırması yapabilmesi için gerekli koşullar: Piyasayı alt piyasalara ayırırken önemli bir marjinal maliyetin çıkmaması. Firmaların en azından ilgili malı görünüşte değiştirerek farklı yerlerde farklı fiyattan satması. İlgili malın piyasanın her bölümünde farklı talep esnekliklerine sahip olması. Malın satıldığı piyasanın bölümlü olması.**
- **Pareto optimalitesi koşulunun sağlanabilmesi için tam rekabet piyasa türünün geçerli olması gerekir.**
- **Toplam fiziki ürün miktarı 1260 birim, kullanılan değişken girdi miktarı 30 birim ise ortalama fiziki ürün 42 dir. $1260/30=42$**
- **Üretim için sadece iki girdinin kullanıldığı ve bu iki girdinin de değişken olduğu durumda, aynı toplam ürün miktarını sağlamaya imkan verecek girdi bileşimlerinin geometrik yerlerini birleştiren eğrilere eş ürün eğrisi denir.**
- **Fiyatı 750 TL olan bir mal, bir günde 60 birim talep edilirken, fiyatı 650 TL'ye düştüğünde talep edilen miktar 70 birime yükseliyorsa talebin fiyat esnekliği 1,25 tir.**
- **Engel yasasında tüketicilerin geliri arttıkça:**

Giyim harcamaları gelirle aynı oranda artar. Gıda harcamalarının toplam harcama içindeki oranı azalır. Kültürel harcamalar gelir artışından daha hızlı artar. Barınma harcamaları gelirle aynı oranda artar. Sağlık ve likse yönelik harcamalar gelir artışından daha hızlı artar.

- İlgili malın fiyatındaki değişme, arz edilen miktarı kesinlikle etkilemiyorsa, arz esnekliği sıfırdır. $e=0$
- Belli bir dönemde, bir ülke vatandaşlarının sahip oldukları üretim faktörleri kullanılarak üretilmiş bütün nihai mal ve hizmetlerin piyasa fiyatları ile hesaplanmış değerine gayri safi milli hasıla denir.
- 1987'nin sabit fiyatlarıyla gayri safi milli hasıla (GSMH) 1997'de 300 trilyon TL, 1998'de 324 trilyon TL ise, 1998 yılı ekonomik büyüme hızı %8 dir. $(324-300)/300=8$
- Bireylerin tüketim harcamalarını etkileyen faktörler: Reel faiz oranları, Harcanabilir gelir, Hanehalkı yaş ortalaması, Gelecekte beklenen gelir
- Marjinal tüketim eğilimi 0,70 olan bir ekonomide marjinal tasarruf eğilimi 0,30 dur. Marjinal tasarruf eğilimi=1-marjinal tüketim eğilimi
- Otonom tüketim 12 katrilyon TL, otonom yatırım 9 katrilyon TL, marjinal tüketim eğilimi 0,8 ise bu ekonomideki milli gelir denge düzeyi 105 katrilyon TL'dir. $Y=(12+0,8.Y)+9$
- Dış ticaretin varolduğu bir ekonomide dış ticaret çarpanı 1:(marjinal tasarruf eğilimi+marjinal ithalat

eğilimi)

- **Mal olarak ele alındığında hemen hemen hiç değeri olmayan , ancak üzerinde yazılı miktar kadar bir değer taşıyan paraya itibari para denir.**
- **Ani mevduat çıkışlarını karşılamak ve karlı yatırım fırsatlarını değerlendirebilmek amacıyla bir emniyet unsuru olarak bankaların ellerinde tuttıkları rezervlere serbest rezervler denir.**
- **Talep enflasyonuna yol açan nedenler: Kamu harcamalarının artması, Dış ülkelerde reel gelirin artması, Para arzının artması, Dış ülkelerin fiyatlar genel düzeyinin yükselmesi**
- **Ekonomide fiyat artışları yanında üretimin azalmasına stagflasyon denir.**
- **Fonksiyonel gelir dağılımına göre, girişimcinin üretim faaliyetleri sonucu elde ettiği gelir kardır.**
- **Gelecekteki bir tarihte teslim için bugünden satın alınan veya satılan işlem için öngörülen döviz kuru Forward döviz kuru denir.**
- **Eş anlı konjonktür göstergeleri: Sanayi üretim endeksi, Tarım dışı sektörlerde ödenen ücretler, İmalat ve ticaret sektörlerindeki satış hacmi, Kişisel gelir.**
- **Keynesyen teoriye göre ekonomik konjonktürün itici gücü gelecekteki satışlara ve kara ilişkin bekleyişlerdir.**
- **İşgücündeki 15 birimlik artış hasılda 60 birimlik bir**

**artıya yol açıyorsa emeğin marjinal verimi 4 tür.
60/15=4**

- **Bir ekonomide kısa dönemde geçici olarak meydana gelen şokların uzun dönem dengesini bozması, ancak durum yeniden normale döndüğünde ekonominin eski uzun dönem dengesine dönememesine Hysteresis hipotezi denir.**
- **İki ayrı üreticinin eşürün eğrilerinin birbirlerine teğet oldukları noktaları birleştiren eğriye etkin üretim eğrisi denir.**
- **Reel ekonomik dalgalanmalar teorisini savunan iktisatçılara göre, ekonomide yaşanan şokların kaynağı teknolojik değişmelerdir.**
- **Akım değişkenleri: Tüketim, Yatırım, İhracat, Üretim.
Para arzı akım değişkeni değildir.**
- **1998 yılında nominal GSMH 16 katrilyon TL, Fiyat endeksi 125 ise 1998 yılı reel GSMH değeri 12,8 katrilyon TL dir. Reel GSMH=Nominal GSMH*100/Fiyat ekdeksi=16*100/125=12,8**
- **Bir ekonominin belirli bir dönemdeki başarısının ölçülmesinde kullanılan temel kıstaslar: Enflasyon oranı, Büyüme hızı, İşsizlik oranı.**
- **Otonom yatırım kararını etkileyen etmenler: Reel faiz oranı, Sermayenin marjinal etkinliği, Alternatif yatırım türlerinin getirileri, Amortisman yatırımlarına duyulan ihtiyaç**

- Milli gelir 800 trilyon TL, Otonom ithalat 250 trilyon TL, Marjinal ithalat eğilimi 0,65 ise toplam ithalat 770 trilyon TLdir. $M=250+0,65*800=770$
- Bir ekonomideki bazı bireylerin planlanan tasarrufları artırma girişimlerinin ve daha fazla tasarruf yapma arzularının milli geliri ve dolayısıyla cari toplam tasarrufları aşağıya çekme olgusuna tasarruf paradoksu denir.
- Toplam arz eğrisini kaydıran fiyat dışı etmenler: verimlilikteki değişimler, girdi fiyatlarındaki değişimler, kamu düzenlemeleri, kurumlar vergisi ve sübvansiyonlar
- Paranın, mal ve hizmetlerin satın alınmasında kullanılmak üzere satın alma gücünü elde tutma olanağı sağlaması para fonksiyonlarından değer biriktirme aracı olma'yı ifade eder.
- LM nin keynesyen bölgesinde (yatay) milli geliri arttırabilmek için maliye politikası daha etkin olacaktır.
- Vergilerin dahil edilmediği bir ekonomiye ait IS-LM modelinde, devletin kamu harcamalarını menkul kıymet piyasasında tahvil satarak karşılaması durumunda , artan tahvil arzı sonucu tahvil fiyatlarının düşmesi ve faiz oranlarının yükselmesi dolayısıyla yatırımların bir miktar azalmasına dışlama etkisi denir.
- Maliyet enflasyonuna yol açan faktörler: parasal ücretlerdeki artış, hammadde fiyatlarındaki artış.

- **Hedeflenen reel ücret 500bin TL/saat, beklenen fiyat düzeyi %60 ve gerçekleşen fiyat düzeyi %80 iken reel ücret düzeyi 375000 TL/saattir. Nominal ücret=hedeflenen reel ücret*beklenen fiyat düzeyi
Reel ücret=hedeflenen reel ücret*beklenen fiyat düzeyi/gerçekleşen fiyat düzeyi=500000*60/80=375000**
- **Eşdeğer üretim faktörlerine, üretime aynı katkıyı yapmalarına karşın farklı ödeme yapılmasına ekonomik ayırım denir.**
- **Cari hesap açığı+net sermaye girişi=0 eşitliği bir ülkenin ödemeler bilançosunun her durumda dengede olduğunu gösterir.**
- **Monetarist konjonktür teorisine göre, ekonomik dalgalanmalara neden olan temel faktör para arzındaki dalgalanmalardır.**
- **Solow büyüme modeline göre, durağan durumda işçi başına sermayedeki ve hasıladaki değişme oranı sifıra eşittir.**
- **Ekonomik büyüme kaynakları: İşgücündeki artış, sermaye birikimindeki artış, teknolojik gelişmeler ekonomik büyümenin kaynakları arasında yer alır.**
- **Tam istihdamda talep edilen mal ve hizmet miktarının ekonominin tam istihdam kapasitesini aşmasına enflasyonist açık denir.**

[Pencereyi Kapat \(Close the window\)](#)